

Forslag til lov om skifte af dødsboer.
(Lovforslag nr. L 120).

Forslag til lov om ændring af arveloven.
(Ændringer som følge af lov om skifte af dødsboer).
(Lovforslag nr. L 121).

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, konkursloven, tinglysningsloven, lov om ægte-skabets retsvirkninger samt forskellige andre love. (Ændringer som følge af lov om skifte af dødsboer).
(Lovforslag nr. L 122).

Hovedformålet med de tre lovforslag er at gennemføre en fuldstændig revision af reglerne om skifte af dødsboer.

Den gældende skiftelov er fra 1874 og er i al væsentlighed baseret på principper og vurderinger fra forrige århundrede. Loven blev ikke ændret i forbindelse med retsplejereformerne i 1916 og 1979, og trods visse ændringer siden lovens fremkomst bygger den fortsat på forudsætninger fra midten af 1800-tallet med hensyn til uddannelses- og personalemæssige forhold hos advokater og domstole. I dag er disse forhold helt forandrede. Men også lovens øvrige indhold og udformning gør, at man i dag må betragte denne vigtige lov som forældet. Samtidig har en langvarig udvikling af skifteretspraksis betydet, at den gældende retstilstand på en række områder ikke svarer til det, som umiddelbart kan udledes af den gældende skiftelov.

Som en del af den nuværende skifteordning indgår muligheden for at benytte eksekutorer til at forestå dødsbobehandlingen. Også dette eksekutorsystem forekommer at være ude af trit med de krav, der bør kunne stilles til et moderne skiftesystem.

Endvidere er der gennem de senere år sket omfattende ændringer i familiemønsteret. Dette tilsiger også mere moderne regler, der i videre omfang tager højde for, at der i dag i dødsboer oftere end tidligere optræder arvinger, som gennem årene ikke nødvendigvis har haft tæt kontakt til begge de biologiske forældre.

Da der årligt indtræder ca. 60.000 dødsfald i Danmark, er det åbenbart, at reglerne for skifte af dødsboer har overordentlig stor praktisk betydning.

De tre lovforslag, der herved fremsættes, udgør sammen en fuldstændig reform på dødsboskifteområdet.

Det gældende skiftesystem fremstår relativt kompliceret med flere forskellige skifteformer – 11 i alt.

Ved den reform, der her lægges op til, er antallet af skifteformer stort set halveret i forhold til i dag, ligesom den meget vidtgående offentlige styring og kontrol, som praktiseres, og som forekommer ganske utidsvarende, begrænses til det absolut nødvendige.

De fleste dødsboer behandles i dag efter reglerne om privat skifte. Det er imidlertid en betingelse for at kunne udnytte denne skifteform, at man som arving er villig til at påtage sig den risiko, der kan være forbundet med at overtage afdødes – kendte som ukendte – gældsforpligtelser.

Lovforslaget om skifte af dødsboer gør op med denne ordning og de urimeligheder, der er knyttet til betingelsen om hæftelse. Således foreslås indført et system, hvor det i stedet er forholdene i boet, der skal være afgørende for, om det kan behandles efter reglerne om privat skifte eller ej. Uden at svække blandt andet kreditorernes retsstilling i boet skulle den nye ordning føre til, at endnu flere boer vil kunne behandles efter reglerne om privat skifte og dermed i videst muligt omfang af arvingerne selv.

En særlig forenklet behandlingsform gøres mulig for en del af de boer, der skiftes privat. Hvis der ikke i boet skal betaales boafgifter eller skat og der ikke er umyndige eller fraværende arvinger, findes der ikke at være et særligt behov for, at det offentlige kontrollerer bodelingen. Ved lovforslaget lægges der derfor op til, at der i sådanne boer ikke skal udarbejdes en boopgørelse.

Det er forudsat, at arvingerne herefter i almindelighed vil kunne dele boet i mindelighed.

Ved lovforslaget om skifte af dødsboer lægges også op til, at dele af bobehandlingen flyttes fra skifteretterne og over til advokater med særlig beskikkelse til at behandle dødsboer. Herved begrænses domstolenes opgaver på dette område i det væsentligste til at træffe afgørelse i tvister. Hertil kommer, at skifteretterne skal varetage en række kontrolfunktioner.

Hele den første del af bobehandlingen – den såkaldte berigtigelsesfase – forbliver dog ved skifteretterne. Det er således fortsat skifteretterne, der skal afholde det første møde med arvingerne i skifteretten samt i denne indledende fase svare på de mange spørgsmål af praktisk og retlig karakter, der almindeligvis opstår for de efterladte i tilknytning til et dødsfald.